

AIZSLĒDZ ONLAINĀ

Tu aizslēdz savu māju, mašīnu un vērtīgās lietas, bet ... vai tu aizslēdz online?

Internets ir apbrīnojams – no iepirkšanās līdz socializēšanās, visa pasaule ir tev atvērta. Domā, vai tu dalies ar savas bankas datiem un bankas kartes PIN nummuru, atstāj savas mājas durvis neaizslēgtas un aizdod savu datoru svešniekam?

“Aizslēdz online” un neļauj interneta krāpniekiem tikt tavā pasaulē. Izlasi mūsu padomus, kas palīdzēs tev nekļūt par Interneta noziegumu upuri.

**AIZSLĒDZ
ONLAINĀ**

ATSLĒGU GLABĀTĀJI

Vairāk informācijas atradīsiet:
www.derby.gov.uk/lockuponline vai meklējiet:

Ziņo par pārkāpumu: www.actionfraud.org.uk
Uzzini vairāk: www.getsafeonline.org.uk
Drošāki banku darījumi: www.banksafeonline.org.uk
Ziņo par kriminālpārkāpumu: www.iwt.org.uk

Uzzini vairāk par bērnu drošību internetā
www.childnet-int.org vai www.caop.police.uk

CYBER CRIME
www.derby.gov.uk/lockuponline

AIZSLĒDZ KAD ESI KUSTĪBĀ

Neļauj savam mobilajam
telefonam vai tabletei
nonākt Interneta
krāpnieku rokās.
Aizslēdz, kamēr esi kustībā.

- Neatstāj savu telefonu atvērtas somas virspusē, uz krēsla vai mašīnā.
- Uzraksti ar UV pildspalvu uz sava telefona un reģistrējies mājas lapās, piemēram, www.immobilise.com
- Izmanto paroli vai PIN nummuru, kad aizslēdz savu ierīci
- Pieraksti savus IMEI sērijas numurus, kurus vari atrast uz telefona baterijas vai SIM kartes. To arī vari atrast, zvanot *#06#
- Ierobežo veidus kā tu piekļūsti internetam. Bezparoles wi-fi savienojumi nav tikai drošības risks, bet arī iztukšos tavu bateriju.
- Neatstāj bluetooth ieslēgtu, aizsargā to ar paroli
- Pārlicies, ka tu zini, kas ir saglabāts tavā telefonā, pirms savieno to ar datoru
- Sinhronizē ar datoru regulāri.

Join us on Facebook
[Facebook/derbycc](https://www.facebook.com/derbycc)
[Facebook/SaferDerbyCity](https://www.facebook.com/SaferDerbyCity)

Follow us on Twitter
[@DerbyCC](https://twitter.com/derbycc)
[@SaferDerbyCity](https://twitter.com/SaferDerbyCity)

Derby City Council

KRĀPNIECĪBAS ATPAZĪŠANA

Interneta krāpniekiem patīk labas naudas taisīšanas shēmas, esi soli priekšā un apturi krāpniekus!

Krāpniecības shēmas un svarīgi padomi:

Krāpnieciskas mājas lapas

- Uzmanies kad pērc biļetes un brīvdienas online.
- Izvēlies pazīstamus saitus.
- Meklē un pārbaudi atsauksmes.

Viltus epastu krāpniecība

- Ja neesi drošs par epastu neatver to, neatver arī pievienotās tiešsaistes vai pielikumus.
- Nekad neatbilde uz epastu, ja tiek prasīta nauda vai personiska informācija pat tad, ja epasts ir saņemts no drauga adreses.
- Neatbilde uz epastiem ar draudošu saturu.

Izsoles mājaslapas

- Izlasi lietas aprakstu rūpīgi.
- Pārbaudi cilvēku atstātās atsauksmes un jautā savus jautājumus.
- Atstāj atsauksmes.
- Uzzini vairāk, daudzas izsoles lapas piedāvā padomus kā būt drošībā
- Nesteidzies solīt vai pirkt
- Nesoli vairāk kā esi gatavs maksāt
- Nemini vai neveic pieņēmumus.

Reklamēšanās

- Uzmanies no pareizas mērķēšanas. Ja tu tikko esi paziņojis facebook, ka esi saderinājies, tu redzēsi daudz ar kāzām saistītas reklāmas
- Nepiesakies, ja nevēlies
- Netici solījumiem, ka saņemsi bezmaksas lietas un balvas.

Kļūsti bagāts ātri

- Gandrīz vienmēr padara tevi nabadzīgāku nevis bagātāku, izvairies!

AIZSLĒDZ UN ATKĀPIES

Izslēdz Interneta Krāpnieku ārā no sava datora un savas pasaules. Aizslēdz un atkāpies.

Drošas paroles padomi

- Neizmanto visur to pašu paroli
- Kad maini savu paroli, izvēlies pavisam jaunu. Neizmanto neko no oriģinālās paroles
- Neatstāj savu paroli tuvu datoram un nesaglabā to datorā
- Neizvēlies pogu "atcerēties" (remember) paroli
- Izvairies izmantot savu dzimšanas dienu/ kāzu jubileju/ mājdzīvnieka vārdu/ futbola komandu utt.
- Izmanto mazos un lielos burtus, ciparus un simbolus.

Padomi

- Izmanto anti vīrusu programmu un pārlicinies, ka esi aizsargāts
- Vienmēr lejuplādē atjauninājumus
- Pārlicinies, ka tavam datoram ir parole, kas jāievada to ieslēdzot
- Neievadi savu personīgo informāciju bezmaksas un nedrošos Wi-fi savienojumos
- Vienmēr izvēlies drošu paroli savam wi-fi savienojumam
- Saglabā savus failus CD`s, cietajos diskos vai USB atmiņas kartēs
- Kodē informāciju USB atmiņas kartēs
- Izvēlies aizsargsienas. Daudzas ir atrodamas un lejuplādējamas internetā bezmaksas
- Neatstāj personīgo informāciju, kas atrodama dokumentos vai pierakstīta uz lapiņām, datora tuvumā.

AIZSLĒDZ SAVU DZĪVI

Interneta krāpniekiem ir daudz seju, neļauj kādam izmantot tavu identitāti, nelaid nezināmus "draugus" savā sociālo mediju pasaulē, aizslēdz savu dzīvi!

Sociālie mediji

Facebook, Youtube un Twitter ir mūsu ikdiena. Esi uzmanīgs, tavi ieraksti var tikt izmantoti, lai nozagtu tavu identitāti.

- Ja svešinieks tevi apturētu uz ielas un jautātu personīgus jautājumus, vai tu atbildētu?
- Ja atbilde ir nē, tad neliec to arī internetā.
- Iemācies privātuma iestatījumus un dalies tikai ar to, ar ko vēlies
- Ziņo par privātuma pārkāpumiem
- Stāsti saviem bērniem par riskiem, kas saistīti ar komunikāciju sociālajos tīklos, ieskaitot onlaina čatus, onlaina spēles un klikšķināšanu uz aizdomīgām lietām
- Esi informēts par maksas spēlēm un maksas mobilā telefona aplikācijām, lai tev nepienāk milzīgs rēķins
- Uzzini vairāk par paroles aizsardzību un vecāku kontroles uzstādīšanu.

Iepirkšanās online

- Vai mājas lapa ir zināma?
- Kad Jūs veicat maksājumu vai datora labajā stūrī vai adreses logā parādas drošības simbols?
- Vai darījums ir pārāk labs, lai būtu paties?
- Vai mājas lapa liekas neparasta?
- Vai maksāšanas process neliekas aizdomīgs?

Ziņo www.actionfraud.org.uk, Apvienotās Karalistes krāpniecības ziņojumu centram.

Interneta banka

- Apskati mājas lapu kārtīgi, ja tā liekas aizdomīga, tad drošvien arī ir.
- Nenoraksti bankas paroles un neatstāj pie sava datora.
- Uzmanies no epastiem, kas tiek sūtīti no tavas bankas, nespied uz linkiem un neraksti savas bankas datus.
- Dažreiz tava banka var palīdzēt, ja ir radusies problēma rīkojies ātri.